

ORSZÁGOS BÍRÓSÁGI HIVATAL

Emberi Erőforrás Gazdálkodási Főosztály
Bírósági Osztály

1055 Budapest, Szalay utca 16.

t. 06 1 354 4266

e. eegf@obh.birosag.hu

www.birosag.hu

2019.OBH.XXXI.E.3.

T Á J É K O Z T A T Ó

a bírák és igazságügyi alkalmazottak 2018. évi írásbeli figyelmeztetéseiről, fegyelmi ügyeiről, valamint a bírák ellen indult szabálysértési és büntetőeljárásokról

2019. július 22.

Összefoglaló

Az igazságszolgáltatással szemben támasztott magas szintű elvárások miatt kiemelt figyelem irányul a bírák és az igazságügyi alkalmazottak által elkövetett fegyelmi vétségekre, az ellenük indított szabálysértési és büntetőeljárásokra, illetve az eljárásokat befejező határozatokra, az alkalmazott következményekre. Erre tekintettel különösen fontos a bírói és igazságügyi alkalmazotti kar fegyelmi helyzetének fokozott figyelemmel kísérése.

A Tájékoztató célja, hogy beszámoljon az OBH elnökének

- a) a bírák és igazságügyi alkalmazottak fegyelmi helyzetének mennyiségi és tartalmi jellemzőiről,
- b) az elkövetett fegyelmi vétségekről és azok következményeiről,
- c) ezek ítélkezési szint, ügyszak és területi elhelyezkedés szerinti különbségeiről,
- d) a bírakkal szemben indított és a befejezett szabálysértési és büntetőeljárásokról,
- e) a szolgálati bíróságokkal való kapcsolattartásról és e bíróságok működési feltételeinek biztosításáról, integritási helyzetéről és a teendőkről,
- f) a szolgálati bíróságok határozataival szemben benyújtott alkotmányjogi panaszokról, a kapcsolódó egyéb eljárásokról.

A Tájékoztató célja továbbá, hogy visszajelzésül szolgáljon a munkáltatói jogkört gyakorló bírósági elnökök, a szolgálati bíróságok tanácsai, a bírák és az igazságügyi alkalmazottak részére arról, hogy az egyes fegyelmi vétségek elkövetése milyen jogkövetkezéssel járt.

TARTALOMJEGYZÉK

1. A fegyelmi vétség fogalma, a bírák fegyelmi felelősségre vonására és a fegyelmi eljárást lefolytató szolgálati bíróságra vonatkozó jogszabályi környezet

1.1. A jogszabályi környezet változásai

2. A szolgálati bíróságok 2018. évi tevékenysége, a szolgálati bíróságok határozataival szemben benyújtott alkotmányjogi panaszok

2.1. Az elsőfokú szolgálati bíróság 2018. évi tevékenysége

2.2. A másodfokú szolgálati bíróság 2018. évi tevékenysége

2.3. A szolgálati bírák tevékenységének kimutatása, díjazásuk és létszámának alakulása

2.3.1. A szolgálati bírák tevékenységének kimutatása

2.3.2. A szolgálati bírák díjazása

2.3.3. A szolgálati bírák létszámának alakulása

2.4. Alkotmányjogi panaszok

2.4.1. A visszautasított alkotmányjogi panasz lényege és visszautasítás oka

2.4.2. A megalapozott alkotmányjogi panasz lényege és a szolgálati bírósági határozatok megsemmisítésének oka

3. A bírákkal szemben 2018. évben alkalmazott írásbeli figyelmeztetések, a velük szemben 2018-ban kezdeményezett, valamint a 2018. évet megelőzően kezdeményezett és 2018. évben folyamatban volt fegyelmi eljárások

3.1. Az integritás sérelme – a fegyelmi eljárás indítványozásának, kezdeményezésének illetve elrendelésének jogszerű indok nélküli mellőzése

3.2. A 2018. év összesített adatai

3.3. A bírák fegyelmi helyzetének ítélkezési szint és területi elhelyezkedés szerinti jellemzői

3.4. A bírák felelősségre vonását eredményező cselekmények

3.4.1. Írásbeli figyelmeztetésre okot adó cselekmények

3.4.2. Fegyelmi eljárás kezdeményezésére okot adó cselekmények

3.5. A bírákkal szemben 2018. évben kezdeményezett fegyelmi eljárásokat befejező határozatok

3.6. A bírákkal szemben 2018. évet megelőzően kezdeményezett és 2018. évben folyamatban volt fegyelmi eljárások és az azokat befejező határozatok

4. A bírák mentelmi jogára vonatkozó szabályozás, a bírák elleni büntető- és szabálysértési eljárások

4.1. A munkáltatói jogkör gyakorlójának értesítése a bíró ellen megindult büntető- és szabálysértési eljárásról

4.2. A bírák mentelmi jogának felfüggesztése 2018. évben

4.3. A bírákkal szemben 2018. évben megindult büntető- és szabálysértési eljárások

4.3.1. Közvádas büntetőeljárások

4.3.2. Magánvádas büntetőeljárások

4.3.3. Szabálysértési eljárások

4.4. A bírakkal szemben 2018. évet megelőzően kezdeményezett és 2018. évben folyamatban volt büntető- és szabálysértési eljárások

4.4.1. Büntetőeljárások

4.4.2. Szabálysértési eljárások

5. Az igazságügyi alkalmazottak fegyelmi felelősségre vonására vonatkozó szabályozás, a fegyelmi vétség fogalma

6. Az igazságügyi alkalmazottakkal szemben 2018. évben alkalmazott írásbeli figyelmeztetések, a velük szemben 2018-ban elrendelt és 2018. évben folyamatban volt fegyelmi eljárások

6.1. A 2018. év összesített adatai

6.2. Az igazságügyi alkalmazottak fegyelmi helyzetének ítélkezési szint és területi elhelyezkedés szerinti jellemzői

6.3. Az igazságügyi alkalmazottakkal szemben 2018. évben elrendelt fegyelmi eljárásokban született határozatok

6.4. Az igazságügyi alkalmazottakkal szemben 2018. évet megelőzően elrendelt és 2018. évben folyamatban volt fegyelmi eljárásokban született határozatok

1. A fegyelmi vétség fogalma, a bírák fegyelmi felelősségre vonására és a fegyelmi eljárást lefolytató szolgálati bíróságra vonatkozó jogszabályi környezet

A bírák fegyelmi felelősségére, a szolgálati bíróságra és a fegyelmi eljárás lefolytatására vonatkozó szabályokat a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban Bjt.) 101- 130. §-ai szabályozzák.

A bíró szolgálati viszonyával kapcsolatos kötelezettségeit a Bjt. 36-37. §-ai rögzítik, az Etikai Kódex pedig meghatározza a hivatali tevékenység gyakorlása során, valamint azon kívül követendő és elvárható magatartási szabályokat.

Fegyelmi vétséget akkor követ el a bíró, ha vétkesen

- megszegi a szolgálati viszonyával kapcsolatos kötelezettségeit, vagy
- az életmódjával, magatartásával sérti vagy veszélyezteti a bírói hivatás tekintélyét (Bjt. 105. §).

Fegyelmi vétség elkövetésének gyanúja esetén bíróval szemben a munkáltatói jogkört gyakorló bírósági elnök, bírósági vezetővel szemben a kinevezési jogkör gyakorlója jogosult az elsőfokú szolgálati bíróság elnökénél fegyelmi eljárást *kezdeményezni*. Az OBH elnöke kizárólag az általa kinevezett bírósági vezetők, valamint az OBH-ba beosztott bíró ellen kezdeményezheti a fegyelmi eljárás megindítását (Bjt. 106. § (1)-(3) bekezdés).

A fegyelmi eljárás kezdeményezésétől el lehet tekinteni, amennyiben a bíró vétkessége enyhébb fokú és a kötelezettségszegés nem, vagy csak csekély mértékben járt következménnyel. Ebben az esetben a bírót írásbeli figyelmeztetésben részesíti a fegyelmi eljárás kezdeményezésére jogosult. Az írásbeli figyelmeztetéssel szemben a bíró a közléstől számított 15 napon belül fegyelmi eljárás lefolytatását kérheti (Bjt. 108. § (1) és (2) bekezdése).

Fegyelmi eljárás nem kezdeményezhető, ha a kezdeményezésére jogosult a tudomására jutástól számított 3 hónap alatt azt nem indítványozta, illetve a fegyelmi vétséget képező magatartás befejezése óta 3 év már eltelt (Bjt. 110. §).

A fegyelmi eljárás *megindításáról, megtagadásáról* vagy *előzetes vizsgálat elrendeléséről* – az érintett bíró egyidejű értesítése mellett – a szolgálati bíróság kijelölt fegyelmi tanácsa dönt (Bjt. 111.§).

Az OBT választott bíró tagja ellen fegyelmi eljárás csak az OBT hozzájárulásával indítható (a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, továbbiakban Bszi. 110. § (3) bekezdés).

A fegyelmi eljárás *előkészítését* és az *előzetes vizsgálatot* vizsgálóbiztos végzi. A vizsgálóbiztos köteles a tényállás megállapításához szükséges valamennyi körülményt

tisztázni. Ennek érdekében meghallgatja az eljárás alá vont bírót, tanúkat hallgathat ki, szakértőt vehet igénybe és egyéb bizonyítást végezhet. A vizsgálóbiztos az eljárásáról a szolgálati bíróság tanácsa részére 30 napon belül írásbeli jelentést készít. A vizsgálóbiztos jelentésének előterjesztését követő 15 napon belül a szolgálati bíróság tanácsa dönt a fegyelmi eljárás megindításáról vagy megtagadásáról és a felfüggesztésről. (Bjt. 113. § (2) bekezdés, 120. §, 121. § (1) bekezdés).

A fegyelmi eljárást meg kell indítani, ha a bíróval szemben büntetőeljárás indult, ide nem értve a magánvádas és pótmagánvádó vádindítványa alapján indult eljárást (Bjt. 106. § (4) bekezdés). A fegyelmi eljárást fel kell függeszteni, ha a fegyelmi eljárás alá vont bíróval szemben büntetőeljárás van folyamatban (Bjt. 107. §).

A fegyelmi eljárás lefolytatását követően a szolgálati bíróság tanácsa az alábbiak szerint határozhat:

- felmenti a fegyelmi eljárás alá vont bírót,
- megszünteti a fegyelmi eljárást,
- a bírót vétkesnek mondja ki és fegyelmi büntetést szab ki,
- eltekint a fegyelmi büntetés kiszabásától és az eljárás megszüntetése mellett figyelmeztetést alkalmaz, ha a bíró vétkessége enyhébb fokú, és a kötelességszegés nem, vagy csak csekély mértékben járt következménnyel (Bjt. 123. § (1) és (2) bekezdés).

A fegyelmi eljárást meg kell szüntetni az eljárás alá vont halála esetén, ha fegyelmi eljárás kezdeményezését kizáró ok merült fel, illetve, ha a bíró szolgálati viszonya időközben megszűnt. Utóbbi esetben a szolgálati bíróság tanácsa a fegyelmi vétség elkövetését megállapíthatja, de a határozat fegyelmi büntetést nem tartalmazhat (Bjt. 123. § (4) bekezdés).

A szolgálati bíróságok működésének rendjét a szolgálati bíróságoknak az OBT által jóváhagyott és a központi honlapon közzétett ügyrendje tartalmazza (Bjt. 104/A. § (2)-(3) bekezdés). Az OBT 21/2017. (III.14.) OBT határozatával jóváhagyott ügyrend az alábbi linken érhető el a központi honlap „A BÍRÓSÁGOKRÓL”, „A bírósági szervezet”, „Szolgálati bíróságok” menüpont alatt:

https://birosag.hu/sites/default/files/szolgalati_birosag_ugyrendje_2017.09.14.pdf

1.1. A jogszabályi környezet változásai

2018. évben nem módosultak a Bjt-nek a bírák fegyelmi felelősségére vonatkozó rendelkezései.

2018. évben a szolgálati bíróságok ügyrendjének módosítására nem került sor.

2. A szolgálati bíróságok 2018. évi tevékenysége, a szolgálati bíróságok határozataival szemben benyújtott alkotmányjogi panaszok

Ha a fegyelmi eljárást nem az OBH elnöke kezdeményezte, a fegyelmi eljárás kezdeményezéséről és a tárgyalás időpontjáról az OBH elnökét értesíteni kell (Bjt. 109. §). Az OBH elnökét a fegyelmi eljárás kezdeményezője és az elsőfokú szolgálati bíróság elnöke is értesíti az eljárás kezdeményezéséről. Ha a fegyelmi eljárást nem az OBH elnöke kezdeményezte, részére kézbesíteni kell a tárgyalás időpontjáról szóló értesítéssel együtt a vizsgálóbiztosi jelentést, valamint a fegyelmi határozat egy példányát (Bjt. 121. § (3) bekezdés, 125. § (1) bekezdés). A szolgálati bíróságok ügyrendje (továbbiakban: SZBÜ.) szerint az OBH elnökét értesíteni kell a fegyelmi eljárások kezdeményezéséről, ha az eljárást nem az OBH elnöke kezdeményezte (SZBÜ. 7. § (2) bekezdés), valamint a határozatok jogerejéről (13. § (5) bekezdés).

Az Ügyrend szerint az OBH elnöke részére meg kell küldeni

- az eljárás során hozott határozatokat (6. § (4) bekezdés),
- az eljárás megtagadásáról szóló jogerős határozatokat (10. § (7) bekezdés),
- az írásba foglalt határozatokat a fegyelmi határozat kihirdetésétől számított 8 napon belül (13. § (2) bekezdés),
- a másodfokú eljárást befejező határozatokat (16. § (5) bekezdés).

Az elsőfokú szolgálati bíróság 2018. évben nem minden esetben tett maradéktalanul eleget ezen tájékoztatási kötelezettségének.

Az eljárás során hozott határozatok (6. § (4) bekezdés) közül a vizsgálóbiztos felhívása jelentésének elkészítéséről szóló végzés 12 esetben, a tanácsok kijelöléséről szóló végzés 7 esetben nem került az OBH elnöke részére megküldésre. Az OBT tagjaival szemben 2018. évben kezdeményezett fegyelmi eljárásokban az OBT részére küldött megkeresés, valamint egy esetben a megkeresésre tekintettel az eljárás felfüggesztéséről szóló végzés és annak jogerejét megállapító határozat hónapokkal az intézkedést követően került az OBH elnöke részére megküldésre.

Az OBH elnöke a tárgyalás időpontjáról – a vizsgálóbiztosi jelentés kézbesítésével egyidejűleg – minden olyan esetben értesítésre került, amikor a fegyelmi eljárást nem ő kezdeményezte (Bjt. 121. § (3) bekezdés).

Az első és másodfokú szolgálati bíróság 2018. évi tevékenységéről készült beszámolója az alábbi linkeken érhető el a központi honlap „A BÍRÓSÁGOKRÓL”, „A bírósági szervezet”, „Szolgálati bíróságok” menüpont alatt:

<https://birosag.hu/sites/default/files/els%C5%91fok%C3%BA%20szb%202018.%20%C3%A9vi%20tev%C3%A9kenys%C3%A9g%20besz%C3%A1mol%C3%B3ja.pdf>

<https://birosag.hu/sites/default/files/m%C3%A1sodfok%C3%BA%20szb%202018.%20%C3%A9vi%20tev%C3%A9kenys%C3%A9g%20besz%C3%A1mol%C3%B3ja.pdf>

2.1. Az elsőfokú szolgálati bíróság 2018. évi tevékenysége

Az **elsőfokú szolgálati bíróság** előtt 2018. évben 25 fegyelmi eljárás indult:

- 21 fegyelmi eljárást 2018-ban,
- 1 eljárást 2017. decemberében kezdeményeztek,
- 2 esetben 2018-ban kezdeményezett és korábban felfüggesztett fegyelmi ügy folytatása miatt indult eljárás,
- 1 esetben pedig a másodfokú szolgálati bíróság utasította új eljárásra az elsőfokú szolgálati bíróságot.

2018-ban az elsőfokú szolgálati bíróság 23 fegyelmi eljárást fejezett be, ebből 9 eljárást 2018. évet megelőzően, 14 eljárást 2018. évben kezdeményeztek.

A 23 eljárás közül az elsőfokú szolgálati bíróság 2 esetben a fegyelmi eljárás megindításának megtagadásáról határozott. Ezek közül

- egy esetben a fellebbezés következtében eljáró másodfokú szolgálati bíróság megszüntette a fegyelmi eljárást, mivel annak megindításához az OBT nem járult hozzá (2017-ben kezdeményezett eljárás),
- egy esetben első fokon jogerőre emelkedett az OBT hozzájárulása hiányában a fegyelmi eljárás megindítását megtagadó határozat (2018-ban kezdeményezett eljárás).

A 23 befejezett fegyelmi eljárásból 18 jogerősen fejeződött be első fokon:

- 8 esetben – az eljárás *felfüggesztéséről* határozott a szolgálati bíróság (6 esetben a büntetőeljárás megindítása miatt, 2 esetben az OBT megkeresése végett),
- 4 esetben – *megszüntette* a fegyelmi eljárást,
- 6 esetben – *érdemi határozatot* hozott. Ebből:
 - 2 esetben – feddés,
 - 1 esetben – megrovás,
 - 2 esetben – egy fizetési fokozattal visszavetés,
 - 1 esetben – két fizetési fokozattal visszavetés fegyelmi büntetést szabott ki.

Az elsőfokú szolgálati bíróság 2018. évi tevékenységéről készült beszámolója szerint 7 fegyelmi eljárásban készítette a tanács elnöke indokolt feljegyzést arról, hogy valamely eljárási cselekményre nem határidőben került sor.

2.2. A másodfokú szolgálati bíróság 2018. évi tevékenysége

A **másodfokú szolgálati bíróság** előtt 2018. évben 10 fegyelmi eljárás volt folyamatban, ebből 2 fegyelmi eljárást 2017-ben kezdeményeztek.

8 eljárás került befejezésre az alábbiak szerint:

A másodfokú szolgálati bíróság

- 4 esetben *helybenhagyta* az elsőfokú szolgálati bíróság döntését. Ebből
 - 2 esetben – feddés,
 - 1 esetben – egy fizetési fokozattal visszavetés,
 - 1 esetben – vezetői tisztségből felmentés fegyelmi büntetést szabott ki,
- 1 esetben *megváltoztatta* az elsőfokú szolgálati bíróság döntését és a bírói tisztségből való felmentés indítványozása helyett két fizetési fokozattal visszavetés fegyelmi büntetést szabott ki,
- 1 esetben *hatályon kívül helyezte* az elsőfokú határozatot és új eljárásra és új határozat hozatalára utasította az elsőfokú szolgálati bíróságot,
- 1 esetben – az OBT megkeresése végett *felfüggesztette* az eljárást,
- 1 esetben – *megszüntette* a fegyelmi eljárást, figyelemmel arra, hogy az OBT az eljárás megindításához nem járult hozzá.

A másodfokú szolgálati bíróság 2018. évi tevékenységéről készült beszámolója szerint a kijelölt tanácsok az ügyeket túlnyomó részben 1-2 hónapon belül elbírálták és a határozatokat 8 napon belül írásba foglalták.

2.3. A szolgálati bírák tevékenységének kimutatása, díjazásuk és létszámának alakulása

2.3.1. A szolgálati bírák tevékenységének kimutatása

A szolgálati bíróság tagjai kinevezésének részletszabályairól és díjazásáról szóló 25/2012. (XII.21.) OBH utasítás 4. § (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a szolgálati bíróságok elnökei a leigazolt munkaórák számáról készített kimutatást minden negyedévben megküldték az OBH elnökének.

A **2018. évi** kimutatás adatai (a ténylegesen munkát végző szolgálati bírák száma és a ledolgozott munkaórák száma) alapján megállapítható, hogy *egy szolgálati bíró átlagosan* e tevékenységre első fokon 4 óra 48 percet, míg másodfokon 3 óra 42 percet fordított havonta.

A 2018. évi összesített kimutatás szerint

- az elsőfokú szolgálati bíróság bírái részére *összesen* 2067 óra 16 perc,
- a másodfokú szolgálati bíróság bírái részére *összesen* 286 óra munkaóra került leigazolásra.

A kimutatás adatai alapján az elsőfokú szolgálati bíróság bírái 2018. évben

- *tárgyaláson / tanácsülésen* 413 óra 58 percet,
- *felkészüléssel* 656 óra 25 percet,
- *utazással* 996 óra 53 percet töltöttek *összesen*.

A másodfokú szolgálati bíróság bíráira vonatkozó kimutatás szerint

- tárgyaláson / tanácsülésen való részvétel címén 42 óra 45 perc,
- felkészülés címén 166 óra 30 perc, míg
- utazás címén 76 óra 45 perc került leigazolásra összesen.

A bírák közreműködésének időtartama igen széles skálán mozog. A bírák számára leigazolt legkevesebb munkaóra az elsőfokú szolgálati bíróságon 4 óra 30 perc, a másodfokú szolgálati bíróságon 4 óra, a legtöbb munkaóra 101 óra 25 perc, illetve 58 óra 45 perc volt.

A **2019. I. negyedévi** kimutatás adatai alapján megállapítható, hogy *egy szolgálati bíró átlagosan* e tevékenységre első fokon 7 óra 55 percet, míg másodfokon 3 óra 31 percet fordított havonta.

2019. I. negyedévére vonatkozó adatszolgáltatás szerint

- az elsőfokú szolgálati bíróság bírái részére összesen 830 óra 25 perc
- a másodfokú szolgálati bíróság bírái részére összesen 95 óra 5 perc munkaóra került leigazolásra.

2.3.2. A szolgálati bírák díjazása

A szolgálati bíróság tagjai kinevezésének részletszabályairól és díjazásáról szóló 25/2012. (XII.21.) OBH utasítás 3. § (1) bekezdése szerint a szolgálati bíró díjazásának mértéke az adott ügyben történt működésének minden napjára – ideértve a tárgyalási napot és a felkészülési időt is – a bírói illetményalap egy munkanapra eső összegének kétszerese. Az utasítás 3. § (5) bekezdése alapján a szolgálati bíróság elnöke e tisztség ellátásáért havonta a bírói illetményalap 50%-ának, elnökhelyettese havonta a bírói illetményalap 30%-ának megfelelő díjazásra jogosult a konkrét ügyben történt bírói működésért járó díjazáson felül.

Az utasítás 6. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a szolgálati bíróság elnökének, elnökhelyettesének és tagjainak szolgálati helye szerinti bíróságok az adott negyedévben történt kifizetésekről készített összesítő kimutatást, az azt alátámasztó dokumentumok másolatával és az előirányzat-átcsoportosítási kérelmükkel együtt minden negyedévben megküldték az OBH elnökének.

Ezen kimutatások alapján megállapítható, hogy 2018. évben a szolgálati bírák részére összesen 24.951.135 Ft, ezen belül

- az elsőfokú szolgálati bíróság bírái részére összesen 19.281.478 Ft,
- a másodfokú szolgálati bíróság bírái részére összesen 7.619.885 Ft került kifizetésre.

A bírák részére e tevékenységükkel összefüggésben kifizetett összegek is széles skálán mozogtak. Az első és másodfokú bírák esetében is 25.796 Ft volt a legkisebb összeg, ami

kifizetésre került. A szolgálati bíróság bírái részére kifizetett összegek közül a legmagasabb összeg – ide nem értve az elnök és elnökhelyettes részére e tisztség ellátásáért kifizetett díjazást – az elsőfokú bírák esetében 663.110 Ft, míg a másodfokú bírák esetében 361.152 Ft volt.

2.3.3. A szolgálati bírák létszámának alakulása

„Az elsőfokú szolgálati bíróság létszáma legfeljebb 75 fő, a másodfokú szolgálati bíróság létszáma legfeljebb 15 fő.” (Bjt. 103. § (1) bekezdés)

A Bjt. fenti rendelkezése nem azt határozza meg, hogy hány főből kell, hogy álljon az első, illetve a másodfokú szolgálati bíróság, hanem arról rendelkezik, hogy a szolgálati bírák létszáma hány főnél nem lehet több – kevesebb azonban igen – első, illetve másodfokon.

A szolgálati bírák létszáma 2018. január 1. és 2019. május 31. között az alábbiak szerint alakult:

Időszak	Szolgálati bírák létszáma első fokon	Szolgálati bírák létszáma másodfokon	A szolgálati bírák létszáma összesen
2018.01.01-2018.01.15.	74	14	88
2018.01.16-2018.06.30.	71	14	85
2018.07.01-2018.09.04.	34	6	40
2018.09.05-2019.02.03.	32	11*	43
2019.02.04-2019.02.05.	32	10	42
2019.02.06-2019.04.30.	35*	10	45
2019.05.01-2019.05.31.	34	10	44

Az Országos Bírósági Hivatal – a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően – 2018. március 8. napján kezdeményezte, hogy a Kúria teljes ülése, illetve az ítélőtáblák és a törvényszékek összbírói értekezletei tegyenek javaslatot a szolgálati bíróvá kinevezendő bírák személyére.

A szolgálati bírák kinevezésére vonatkozó előterjesztést az OBH elnöke nem tudta megtenni, mivel az OBT létszáma 2018. májusától a jogszabályban meghatározott 15 fő alá csökkent, így ezen időponttól kezdve aggályos az OBT működésének törvényessége.

Az OBT anélkül, hogy az OBH elnöke erre vonatkozóan előterjesztést tett volna 5 másodfokú és 3 elsőfokú szolgálati bíró kinevezéséről határozott (*-gal jelölt változás). Az előterjesztés hiányában kinevezett bírák által elbírált ügyekben felmerülhet a törvényes bíróhoz való jog sérelme.

A szolgálati bírák megbízatásának tartamára figyelemmel a szolgálati bíróság működőképes. A szolgálati bíróság a jogszabályban rögzített követelményeknek eleget téve valamennyi folyamatban lévő ügyben el tud járni.

A szolgálati bíróságok létszámát a jövőben olyan optimális létszámra indokolt kiegészíteni, amely mellett biztosítható a szolgálati bíróságok ítélkezésének időszerűsége, az egységesebb joggyakorlat megteremtése, és így a magasabb színvonalú ítélkezés is.

A szolgálati bírák optimális létszámának meghatározásakor indokolt figyelemmel lenni a szolgálati bíróságra érkező ügyek alacsony számára, valamint arra, hogy a szolgálati bíró e tevékenységét az ítélkezési vagy igazgatási munkája mellett, de külön díjazásért látja el. A létszám túlzott növelése helyett igazgatási intézkedésekkel célszerű támogatni a szolgálati bírói tevékenységnek a bírói, illetve vezetői tevékenységgel való összeegyeztethetőségét.

2.4. Alkotmányjogi panaszok

Az Alkotmánybíróság előtt jelenleg nincs jogerősen befejezett fegyelmi ügyben hozott határozattal szemben benyújtott alkotmányjogi panasz.

Az Alkotmánybíróság 2018. első félévében egy 2014. évben benyújtott panaszt érdemben elbírálva megsemmisítette a szolgálati bíróság sérelmezett határozatait, 2019. februárjában egy 2017. évben benyújtott panasz, 2019. júliusában pedig egy 2015-ben benyújtott panasz visszautasításáról határozott.

2.4.1. A visszautasított alkotmányjogi panaszok lényege és visszautasításuk oka

A 2015. évben benyújtott panaszban az indítványozó az első és másodfokú szolgálati bírósági határozatok alaptörvény ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte arra hivatkozással, hogy azok sértik a tisztességes bírósági eljáráshoz, a védelemhez és a jogorvoslathoz való jogát (3363/2015.sz. alkotmányjogi panasz eljárás).

Az Alkotmánybíróság 3363/2015. (VII.9.) AB végzésével arra hivatkozással utasította vissza a panaszt, hogy az nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, így nem felel meg a befogadhatósági feltételek egyikének sem.

A 2017. évben benyújtott panaszban az indítványozó az első és másodfokú szolgálati bírósági határozatok alaptörvény ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte arra hivatkozással, hogy azok sértik a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, az ártatlanság vélelmének elvét, valamint a diszkrimináció tilalmának elvét (2149/2017.sz. alkotmányjogi panasz eljárás).

Az Alkotmánybíróság 3037/2019. (II.13.) AB végzésével arra hivatkozással utasította vissza a panaszt, hogy az indítványozó nem vetett fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, amelyre tekintettel az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálata indokolt lett volna.

2.4.2. A megalapozott alkotmányjogi panasz lényege és a szolgálati bírósági határozatok megsemmisítésének oka

A 2014. évben benyújtott panaszban az indítványozó az első és másodfokú szolgálati bírósági határozatok alaptörvény ellenességének megállapítását és megsemmisítését arra hivatkozással kérte, hogy a szolgálati bíróság eljárása során megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogát, illetve megfosztotta a bizonyítás lehetőségétől (1600/2014.sz. alkotmányjogi panasz eljárás).

Az Alkotmánybíróság 3219/2018. (VII. 2.) AB határozatában rámutatott arra, hogy a tisztességes eljárás egyik garanciális eleme és a bírói függetlenség egyik biztosítója is egyben az, hogy a bírák tanácsban ítélkezve hozzák meg a törvényes döntést (társasbíráskodás elve). A társasbíráskodás elvéből következik, hogy a tények megállapítása, a bizonyítékok értékelése, a jogértelmezés és a döntés a bírói tanács tagjait közösen illeti meg, és együttes tevékenységre kötelezi őket.

A fegyelmi tanács elnöke egyesbíróként döntött az előzetes vizsgálat elrendeléséről. Az előzetes vizsgálat elrendelése a fegyelmi tanács hatáskörébe tartozik, így sérült a társasbíráskodás elve, amelynek következtében az elsőfokú és másodfokú szolgálati bíróság határozata alaptörvény-ellenes.

3. A bírakkal szemben 2018. évben alkalmazott írásbeli figyelmeztetések, a velük szemben 2018-ban kezdeményezett, valamint a 2018. évet megelőzően kezdeményezett és 2018. évben folyamatban volt fegyelmi eljárások

3.1. Az integritás sérelme – a fegyelmi eljárás indítványozásának, kezdeményezésének illetve elrendelésének jogszerű indok nélküli mellőzése

A bírósági elnökök szubjektív megítélésétől is függ, hogy miként mérlegelnek a fegyelmi eljárás kezdeményezése, illetve az írásbeli figyelmeztetés alkalmazása között. A hasonló fegyelmi vétségek azonos, vagy legalábbis közelítő súlyozásához szükséges a szubjektum háttérbe szorítása, a fegyelmi vétségek objektívabb megítélése.

Ezt hivatott segíteni a 6/2016. (V.31.) OBH utasítás (a továbbiakban Integritási Szabályzat) 14. § (2) bekezdése, melynek 2018. július 1. napjától hatályos rendelkezése értelmében az integritást sérti különösen, ha a bíró vagy igazságügyi alkalmazott esetében a fegyelmi eljárás alapjául szolgáló magatartásról tudomást szerző igazgatási intézkedésre jogosult *jogszerű indok nélkül* mellőzi a fegyelmi eljárás indítványozását, kezdeményezését, vagy azt nem rendeli el, továbbá nem tájékoztatja a fegyelmi eljárás lehetséges alapjául szolgáló magatartásról a kezdeményezésre jogosult vezetőt.

A 2018. évben írásbeli figyelmeztetések alkalmazására okot adó tényállások vizsgálata alapján megállapítható, hogy a bírósági elnökök az esetek többségében hasonló tárgyi súlyú fegyelmi vétségek esetében döntöttek az írásbeli figyelmeztetés alkalmazása mellett és annak alkalmazása során a fokozatosság elvét is szem előtt tartva jártak el.

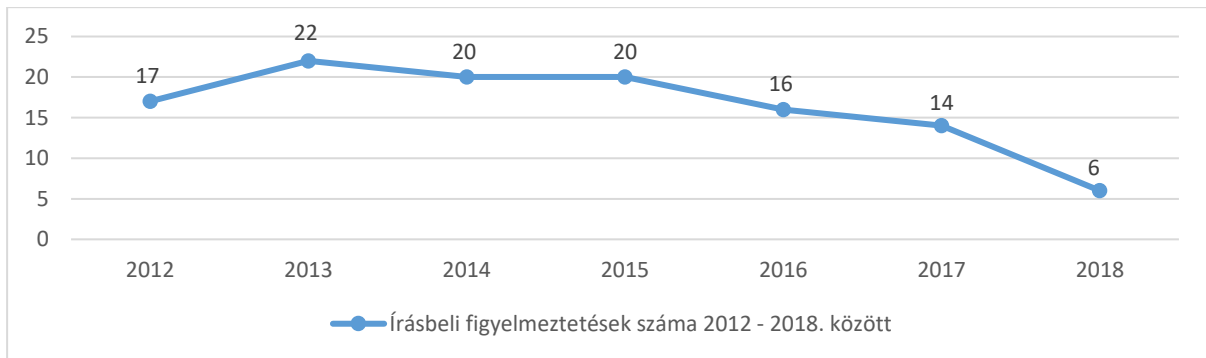
A fegyelmi eljárások kezdeményezésére okot adó tényállások vizsgálata alapján megállapítható, hogy a bírói hivatás tekintélyét sértő vagy veszélyeztető magatartás okán kezdeményezett fegyelmi eljárások száma az előző évekhez képest növekvő tendenciát mutat. A szolgálati viszonytal kapcsolatos kötelezettség megszegése miatt többségében akkor kezdeményeztek fegyelmi eljárást az elnökök, ha több alkalommal, többféle módon szegte meg a bíró ezen kötelezettségeit.

3.2. A 2018. év összesített adatai

Írásbeli figyelmeztetésben 6 bíró részesült 2018-ban:

- 1 bírósági vezető (törvényszéki elnökhelyettes),
- 1 törvényszéki és
- 4 járásbírói bíró részesült.

Az írásbeli figyelmeztetések száma 2012 - 2018. között az alábbiak szerint alakult:

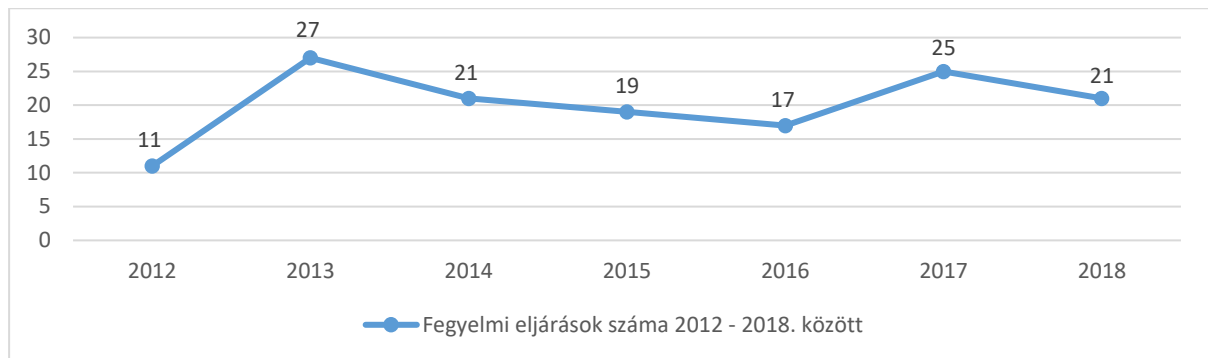
Fegyelmi eljárás 21 esetben indult bíróval szemben:

- 20 esetben a munkáltatói jogkör gyakorlója kezdeményezte,
- 1 esetben az írásbeli figyelmeztetésben részesített bíró maga kérte a fegyelmi eljárás lefolytatását.

A munkáltatói, illetve a kinevezési jogkört gyakorló elnökök

- 6 bírósági vezető (1 törvényszéki elnök, 1 törvényszéki csoportvezető, 1 törvényszéki tanácselnök, 1 járásbírói elnök, 2 járásbírói csoportvezető),
- 1 ítéltáblai,
- 3 törvényszéki,
- 9 járásbírói és
- 1 közigazgatási és munkaügyi bíró ellen kezdeményeztek fegyelmi eljárást.

A fegyelmi eljárások száma 2012 - 2018. között az alábbiak szerint alakult:

A 2018. december 31-ei tényleges bírói létszámhoz (2933 fő) viszonyítva láthatjuk, hogy a bírakkal szemben alkalmazott írásbeli figyelmeztetések (0,2%), illetve a bírák ellen kezdeményezett fegyelmi eljárások (0,72 %) mindössze a tényleges bírói létszám 0,92 %-át érintik.

3.3. A bírák fegyelmi helyzetének ítélkezési szint és területi elhelyezkedés szerinti jellemzői

A Kúria és az ítélőtáblák:

A 21 fegyelmi eljárásból 1 eljárást a Győri Ítélőtábla elnöke kezdeményezett. A Kúrián és a többi ítélőtáblán fegyelmi eljárás kezdeményezésére és írásbeli figyelmeztetés alkalmazására nem került sor.

A törvényszékek:

A bírakkal szemben

- 3 törvényszéken (Debreceni, Szegedi és a Szombathelyi Törvényszéken) írásbeli figyelmeztetés alkalmazására és fegyelmi eljárás kezdeményezésére is sor került,
- 7 törvényszéken (Budapest Környéki, Fővárosi, Kecskeméti, Miskolci, Pécsi, Tatabányai és a Veszprémi Törvényszéken) kizárólag fegyelmi eljárás megindítását kezdeményezte az elnök,
- 10 törvényszéken (Balassagyarmati, Egri, Győri, Gyulai, Kaposvári, Nyíregyházi, Szekszárdi, Székesfehérvári, Szolnoki és a Zalaegerszegi Törvényszéken) sem írásbeli figyelmeztetést nem alkalmazott, sem fegyelmi eljárást nem kezdeményezett az elnök.

A bírakkal szemben a tavalyi évben kezdeményezett 21 fegyelmi eljárásból

- 4 eljárást a Fővárosi Törvényszék,
- 3 eljárást és a Szegedi Törvényszék,
- 2-2 eljárást a Budapest Környéki, a Kecskeméti és a Pécsi Törvényszék,
- 1-1 eljárást a Debreceni, a Miskolci, a Szombathelyi, a Tatabányai és a Veszprémi Törvényszék elnöke kezdeményezett,

- 1 eljárást az OBH elnöke kezdeményezett egy törvényszéki elnökkel szemben,
- 1 esetben az írásbeli figyelmeztetésben részesített bíró kérte a fegyelmi eljárás lefolytatását.

A Fővárosi Törvényszék elnöke által kezdeményezett fegyelmi eljárások számát a törvényszék 2018. december 31-i tényleges összbírói létszámához (760 fő) viszonyítva megállapítható, hogy az (0,53%) közelít az országos arányhoz (0,72%).

Az írásbeli figyelmeztetést alkalmazó törvényszékek közül a bíróval szemben alkalmazott írásbeli figyelmeztetések száma a Debreceni Törvényszéken volt a legmagasabb (3). A Szegedi és a Szombathelyi Törvényszéken 1-1 írásbeli figyelmeztetés kiszabására került sor.

Az OBH elnöke egy törvényszéki elnökhelyetttest részesített írásbeli figyelmeztetésben.

Az alkalmazott írásbeli figyelmeztetések számát a Debreceni Törvényszék 2018. december 31-i tényleges összbírói létszámához (131 fő) viszonyítva megállapítható, hogy az (2,3%) az országos arány (0,2%) több mint tízszerese.

3.4. A bírák felelősségre vonását eredményező cselekmények

3.4.1. Írásbeli figyelmeztetésre okot adó cselekmények

A munkáltatói jogkört gyakorló elnökök az elmúlt évben 6 esetben alkalmaztak – fegyelmi eljárás megindításának kezdeményezése nélkül – írásbeli figyelmeztetést.

Írásbeli figyelmeztetés alkalmazására egy esetben a bírói hivatás tekintélyét sértő magatartás, 5 esetben a bírák szolgálati viszonyával kapcsolatos kötelezettségszegés:

- ügyintézési késedelem,
- írásba foglalási késedelem,
- eljárási, illetve ügyviteli szabályok be nem tartása miatt került sor.

Az írásbeli figyelmeztetések száma 14-ről 6-ra, ezen belül a szolgálati viszonyal kapcsolatos kötelezettségszegés miatt alkalmazott írásbeli figyelmeztetések száma 14-ről 5-re csökkent az előző évhez viszonyítva.

3.4.2. Fegyelmi eljárás kezdeményezésére okot adó cselekmények

2018-ben 21 esetben kezdeményeztek bírákkal szemben fegyelmi eljárást.

11 esetben a szolgálati viszonyal kapcsolatos kötelezettségszegés miatt, az alábbi okokból került sor a fegyelmi eljárás kezdeményezésére:

- 3 esetben – írásba foglalási, illetve ügyintézési késedelem,
- 3 esetben – eljárási, illetve ügyviteli szabályok be nem tartása,

- 2 esetben – írásba foglalási, illetve ügyintézési késedelem és az eljárási szabályok be nem tartása,
- 1 esetben – írásba foglalási késedelem és munkahelyi alkoholfogyasztás
- 1 esetben – munkahelyi alkoholfogyasztás,
- 1 esetben – munkavégzésre vonatkozó szabályok be nem tartása.

6 esetben bírói hivatás tekintélyét sértő magatartás miatt, az alábbi okokból kezdeményezték a fegyelmi eljárást:

- 1 esetben – a bíróval szemben közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt indult büntetőeljárásra tekintettel,
- 1 esetben – a bíróval szemben közokirat hamisítás bűntette elkövetésének megalapozott gyanúja miatt indult büntetőeljárásra tekintettel,
- 1 esetben – munkahelyi alkoholfogyasztás miatt,
- 1 esetben – bíró kollégával szembeni munkahelyi agresszív viselkedés miatt,
- 1 esetben – igazságügyi alkalmazottal szembeni fenyegető magatartás miatt,
- 1 esetben – az Etikai Kódexbe ütköző magatartás miatt.

4 esetben a bírói hivatás tekintélyét sértő és a szolgálati viszonyal kapcsolatos kötelezettséget is megszegő magatartásként értékelték a fegyelmi eljárást kezdeményező elnökök a bírák alábbi magatartását:

- 1 esetben – írásba foglalási késedelem, valamint az eljárási és ügyviteli szabályok be nem tartása,
- 1 esetben – írásba foglalási és ügyintézési késedelem, az eljárási szabályok be nem tartása, valamint nem megfelelő magatartás tanúsítása a kollégákkal szemben,
- 1 esetben – az eljárási szabályok, munkavégzésre vonatkozó szabályok és elnöki intézkedés be nem tartása,
- 1 esetben – rendszeresen munkavégzésre alkalmatlan, szeszestől befolyásolt állapotban jelent meg, melyet a bírósági dolgozók, illetve a tárgyalásokon jelenlévők is érzékeltek.

2018-ban az előző évihez képest

- 22-ről 11-re csökkent a *szolgálati viszonyal kapcsolatos kötelezettségszegés* miatt indult fegyelmi eljárások száma,
- 1-ről 6-ra nőtt a *bírói hivatás tekintélyét sértő magatartás* miatt indult fegyelmi eljárások száma és
- 2-ről 4-re nőtt a *bírói hivatás tekintélyét sértő és a szolgálati viszonyal kapcsolatos kötelezettséget is megszegő magatartás* miatt indult fegyelmi eljárások száma.

3.5. A bírakkal szemben 2018. évben kezdeményezett fegyelmi eljárásokat befejező határozatok

A 2018. évben kezdeményezett 21 fegyelmi eljárásból

- 2018. december 31. napjáig 8 ügyet fejeztek be érdemben, jogerősen a szolgálati bíróságok,
- 2019. május 31. napjáig további 8 ügy jogerősen befejezésre került, emellett 2

esetben a szolgálati bíróságok jogerősen megtagadták a fegyelmi eljárás megindítását, 1 esetben az elsőfokú szolgálati bíróság a fegyelmi eljárást a bíróval szemben folyamatban lévő alkalmassági eljárás jogerős befejezéséig felfüggesztette,

- 2019. június 1. napján 2 ügy maradt folyamatban.

A 2018-ban kezdeményezett fegyelmi eljárásokat a szolgálati bíróságok az alábbiak szerint fejezték be érdemben:

- *2 esetben – két fizetési fokozattal visszavetés*
(az eljárás kezdeményezésének oka: 1 esetben írásba foglalási, illetve ügyintézési késedelem; 1 esetben munkahelyi alkoholfogyasztás),
- *2 esetben – egy fizetési fokozattal visszavetés*
(az eljárás kezdeményezésének oka: 1 esetben eljárási szabályok be nem tartása, illetve ügyintézési késedelem; 1 esetben írásba foglalási késedelem és munkahelyi alkoholfogyasztás),
- *3 esetben – megrovás*
(az eljárás kezdeményezésének oka: 1 esetben eljárási, illetve ügyviteli szabályok be nem tartása, 1 esetben munkahelyi alkoholfogyasztás, 1 esetben eljárási szabályok, munkavégzésre vonatkozó szabályok és elnöki intézkedés be nem tartása),
- *3 esetben – feddés fegyelmi büntetést szabott ki*
(az eljárás kezdeményezésének oka: 1 esetben írásba foglalási késedelem, illetve eljárási szabályok be nem tartása; 1 esetben munkahelyi agresszív viselkedés bíró kollégával szemben; 1 esetben eljárási, illetve ügyviteli szabályok be nem tartása),
- *1 esetben – fegyelmi eljárás megszüntetése és figyelmeztetés alkalmazása*
(az eljárás kezdeményezésének oka: a bíróval szemben közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt indult büntetőeljárás)
- *5 esetben – megszüntette a fegyelmi eljárást*
(az eljárás kezdeményezésének oka: 1 esetben írásba foglalási, illetve ügyintézési késedelem; 1 esetben írásba foglalási késedelem, valamint eljárási, illetve ügyviteli szabályok be nem tartása; 1 esetben az eljárási szabályok be nem tartása; 1 esetben a munkavégzésre vonatkozó szabályok be nem tartása; 1 esetben Etikai Kódexbe ütköző magatartás;)

A fegyelmi eljárások megszüntetésére

- 3 esetben azért került sor, mert az eljárás alá vont bírót – lemondására tekintettel – a köztársasági elnök bírói tisztségéből felmentette,
- 1 esetben azért, mert az OBT a fegyelmi eljárás megindításához a hozzájárulást nem adta meg,
- 1 esetben pedig azért, mert az eljárás alá vont bíró a fegyelmi eljárás megindítására vonatkozó kérelmét visszavonta.

3.6. A bírakkal szemben 2018. évet megelőzően kezdeményezett és 2018. évben folyamatban volt fegyelmi eljárások és az azokat befejező határozatok

2017. december 31. napján 15 olyan ügy volt folyamatban, amelyben a fegyelmi eljárás megindításának kezdeményezésére az elmúlt évet megelőzően került sor. A szolgálati bíróságok 2018. december 31-ig egy esetben jogerősen megtagadták a fegyelmi eljárás megindítását, 7 esetben jogerősen érdemi határozatot hoztak.

2019. május 31. napjáig további 2 fegyelmi eljárás (1 esetben egy 2016-ban kezdeményezett és a büntetőeljárás jogerős befejezéséig felfüggesztett eljárás, 1 esetben egy 2017-ben kezdeményezett, a büntetőeljárás jogerős befejezéséig felfüggesztett, majd hatályon kívül helyezést követően lefolytatott eljárás) lett jogerősen befejezve.

A jogerősen, érdemben befejezett 9 eljárás eredményeként a szolgálati bíróság

- *1 esetben – vezetői tisztségből való felmentés*
(az eljárás kezdeményezésének oka: eljárási, illetve ügyviteli szabályok be nem tartása),
- *1 esetben – két fizetési fokozattal visszavetés*
(az eljárás kezdeményezésének oka: a bíróval szemben ittas állapotban elkövetett járművezetés vétsége miatt indult büntetőeljárás),
- *3 esetben – egy fizetési fokozattal visszavetés*
(az eljárás kezdeményezésének oka: 1 esetben írásba foglalási, 1 esetben írásba foglalási illetve ügyintézési késedelem; 1 esetben eljárási, illetve ügyviteli szabályok be nem tartása),
- *2 esetben – feddés*
(az eljárás kezdeményezésének oka: 1 esetben írásba foglalási késedelem, 1 esetben nem a kihirdetett végzésnek megfelelő átváltoztatási kulcs feltüntetése az írásba foglalt végzésben),
- *1 esetben – megrovás* fegyelmi büntetést szabott ki
(az eljárás kezdeményezésének oka: bírósági vezetők igazgatási tevékenységének megkérdőjelezése, csoportvezető testi integritásának megsértése),
- *1 esetben – megszüntette a fegyelmi eljárást*, figyelemmel arra, hogy a bíró jogviszonya – az alkalmatlan minősítésére figyelemmel – a határozott idejű kinevezése lejártával megszűnt (az eljárás kezdeményezésének oka: írásba foglalási, illetve ügyintézési késedelem).

4. A bírák mentelmi jogára vonatkozó szabályozás, a bírák elleni büntető- és szabálysértési eljárások

A Bjt. 2. § (1) bekezdése alapján a bírót az országgyűlési képviselővel azonos mentelmi jog illeti meg.

2018. június 30. napjáig hatályban volt, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (régi Be.) szerint „A külön törvényben meghatározott közjogi tisztséget betöltő személy ellen e tisztsége fennállása alatt csak a mentelmi jog felfüggesztése után indítható büntetőeljárás.” (551. § (1) bekezdés)

„Ha a büntetőeljárás során adat merül fel arra, hogy a terhelt mentességet élvező személy, az eljárás felfüggesztése mellett indítványozni kell a mentelmi jog felfüggesztésére jogosult döntését. Az indítványt a vádirat benyújtásáig a legfőbb ügyész, azt követően, valamint magánvádas ügyben a bíróság terjeszti elő. Tettenérés esetén az indítványt haladéktalanul elő kell terjeszteni.” (552. § (1) bekezdés)

2018. július 1. napjától hatályban lévő, a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (új Be.) szerint „A törvényben meghatározott mentelmi joggal rendelkező személyt gyanúsítottként kihallgatni, vele szemben kényszerintézkedést alkalmazni és vádat emelni csak a mentelmi jog felfüggesztését követően lehet.

Ha a büntetőeljárásban adat merül fel arra, hogy a mentelmi joggal rendelkező személy gyanúsított ki hallgatásának, vele szemben kényszerintézkedés alkalmazásának vagy vádemelésnek van helye, indítványozni kell a mentelmi jog felfüggesztésére jogosult döntését. A mentelmi jog felfüggesztése iránti indítványt a vádemelés előtt a legfőbb ügyész, azután, valamint magánvádas és pótmagánvádas ügyben a bíróság terjeszti elő. Tettenérés esetén az indítványt haladéktalanul elő kell terjeszteni.” (719. § (1)-(2) bekezdés)

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban Szabs. tv.) 149. § (1) bekezdése alapján a bíró szabálysértési ügyében a mentelmi jog felfüggesztésére irányuló indítványt – a szabálysértési hatóság, illetve a bíróság megkeresése alapján – a legfőbb ügyész terjeszti elő a mentelmi jog felfüggesztésére vagy – ha a külön törvény ilyet meghatároz – az arra való javaslat megtételére jogosult személyhez, illetve szervhez.

Az országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 74. § (4) bekezdésére figyelemmel a szabálysértési eljárás tekintetében a bíró lemondhat mentelmi jogáról.

Az 1/2013. (V.8.) BK véleményben rögzítettek szerint magánvádas büntetőügyben, valamint pótmagánvád alapján indult bírósági eljárásban önmagában a feljelentés bírósághoz érkezése miatt nincs helye a bíró mentelmi jogának felfüggesztése iránti intézkedés megtételének. Ha a feljelentésből megállapítható, hogy a cselekmény nem bűncselekmény, hiányzik a bűncselekmény gyanúja, vagy más, az eljárás megszüntetésére okot adó körülmény esetén az eljárást – magánvádas ügyben személyes meghallgatás kitűzése és a mentelmi jog felfüggesztésének indítványozása nélkül – meg

kell szüntetni.

A Bjt. 2. § (3) bekezdése értelmében a bíró mentelmi jogának felfüggesztése tárgyában az OBH elnökének javaslatára a köztársasági elnök dönt.

A korábbi gyakorlatnak megfelelően az Integritási Szabályzatban rögzítésre került, hogy az OBH elnöke javaslata egyidejű megküldésével tájékoztatja a bírósági elnökét, ha javaslatára a Köztársasági Elnök a bíró mentelmi jogát büntető vagy szabálysértési ügyben felfüggesztette (20. § (2) bekezdés). Az OBH elnöke arról is tájékoztatja a bíróság elnökét, ha a Legfőbb Ügyészség indítványa alapján a Köztársasági Elnöknél javasolta a bíró mentelmi jogának felfüggesztését.

A bírák mentelmi jogának felfüggesztése tárgyában az OBH által elkészített protokoll, valamint az annak keretében kialakított nyomtatványok azt a célt szolgálják, hogy a mentelmi jog felfüggesztésének indítványozása döntéshozatalra alkalmas formában kerüljön az OBH elnöke elé, és az indítványozók, érintettek megfelelő és időszerű visszajelzést kapjanak.

4.1. A munkáltatói jogkör gyakorlójának értesítése a bíró ellen megindult büntető- és szabálysértési eljárásról

A régi Be. akként rendelkezett, hogy „Ha az ügyész, illetve a nyomozó hatóság az eljárása során megállapítja, hogy a terhelttel szemben törvényben meghatározott, kötelező munkáltatói intézkedés alkalmazásának van helye, vagy a terheltet a vele szemben indult büntetőeljárás vonatkozásában törvényben meghatározott, a munkáltató felé fennálló bejelentési kötelezettség terheli, úgy e célból a terhelt munkáltatóját a megalapozott gyanú közlését követően haladéktalanul tájékoztatja, feltéve hogy ez a nyomozás érdekeit nem sérti.

Ha az eljárás egyéb adatai alapján nem állapítható meg, hogy a (2a) bekezdés szerinti tájékoztatás feltételei fennállnak-e, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság megkeresi az adóhatóságot a terhelt foglalkozásának, munkahelyének, illetve munkáltatójának az azonosítása érdekében szükséges adatok szolgáltatása céljából.” (rég. Be. 63/A. § (2a)-(2b) bekezdés).

Az új Be. 111. §-a úgy rendelkezik, hogy „Ha a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság az eljárása során olyan tényt állapít meg, vagy körülményt észlel, amely miatt hivatalból további bírósági vagy közigazgatási eljárás, illetve más eljárás kezdeményezésének vagy lefolytatásának van helye, e célból az eljárás kezdeményezésére, illetve lefolytatására jogosult szervet tájékoztatja.”

A bírónak a munkáltatói jogkör gyakorlójával szemben fennálló bejelentési kötelezettségét az Integritási Szabályzat írja elő. A szabályzat alapján a bíró köteles a munkáltatói jogkört gyakorló elnöknek bejelenteni:

- mentelmi jogának felfüggesztése esetén, ha az ellene folyamatban lévő büntetőeljárásban a nyomozás befejeződött, az eljárás megszüntetésre került, vádemelés történt, valamint ha ügydöntő határozat született (20. § (1) bekezdés);

- érintettsége esetén, ha magánvádas büntetőügyben, vagy pótmagánvádra indult bírósági eljárásban a bíróság az eljárást – magánvádas ügyben személyes meghallgatás kitűzése vagy a mentelmi jog felfüggesztésének indítványozása nélkül – megszüntette (21. § (1) bekezdés);
- a büntetőeljárás megindításának tényét, ha a magatartásával összefüggésben indult eljárásról – mentelmi jogának felfüggesztését megelőzően – tudomást szerez (22. § (1) bekezdés);
- a vele szemben indult szabálysértési eljárást (és annak befejeződését), akkor is, ha a mentelmi jogáról lemondott, ez alól kivétel a Szabs. tv. II. Fejezete szerint indult és azon szabálysértések, amelyek miatt közigazgatási bírság került kiszabásra (22. § (3) bekezdés).

A munkáltatói jogkört gyakorló bírósági elnök az OBH elnökét haladéktalanul tájékoztatja a bíró 21. § (1) bekezdése szerinti érintettsége kapcsán tudomására jutott tényekről (Integritási szabályzat 21. § (2) bekezdés.)

4.2. A bírák mentelmi jogának felfüggesztése 2018. évben

2018-ban a köztársasági elnök 6 bíró mentelmi jogának függesztéséről döntött:

- 1 esetben közokirat hamisítás büntette miatt 2018-ban indult büntetőeljárás (a cselekmény elkövetésének ideje: 2018.),
- 2 esetben közokirat hamisítás büntette miatt 2017-ben indult büntetőeljárás (a cselekmények elkövetésének ideje: 2017.),
- 1 esetben hivatalos személy által elkövetett közokirat hamisítás büntette miatt 2017-ben indult büntetőeljárás (a cselekmény elkövetésének ideje: 2017.),
- 1 esetben közúti baleset gondatlan okozása miatt 2017-ben indult büntetőeljárás (a cselekmény elkövetésének ideje: 2017.),
- 1 esetben – az elsőbbség és az előzés szabályainak megsértése miatt 2018. évben indult szabálysértési eljárás (a cselekmény elkövetésének ideje: 2018.) lefolytatásához járult hozzá.

4.3. A bírakkal szemben 2018. évben megindult büntető- és szabálysértési eljárások

A korábbi évekhez hasonlóan 2018. évben is elenyésző volt a bírák elleni büntető-, és szabálysértési eljárások száma.

4.3.1. Közvádas büntetőeljárások

2018. évben egy olyan közvádas büntetőeljárás indult, melyben a bíró mentelmi joga felfüggesztésre került. A közokirat hamisítás büntette miatt – járásbírói bíróval szemben – indult büntetőeljárás jelenleg is folyamatban van.

4.3.2. Magánvádas büntetőeljárások

2018. évben indult 12 magánvádas büntetőeljárásban a bírák mentelmi joga nem került

felfüggesztésre.

Ugyanazon magánvádló feljelentése alapján 11 büntetőeljárás indult, ebből

- egyéb hivatali vétség miatt 1 büntetőeljárás – 1 járásbíróval szemben,
- rágalmazás vétsége miatt összesen 10 büntetőeljárás – 1 törvényszéki bíróval és 35 járásbíróval szemben.

Az egyéb hivatali vétség miatt indult eljárás, továbbá a rágalmazás vétsége miatt indult büntetőeljárások közül 5 tárgyaláson kívül, egyéb okból megszüntetésre került.

További egy esetben a magánvádló 4 járásbíróval szemben kiskorú veszélyeztetésének büntette, hivatali visszaélés és személyes adattal visszaélés büntette, bűnpártolás vétsége miatt tett feljelentést.

A bíróság ezen eljárást tárgyaláson kívül befejezte és az iratokat az ügyészség részére megküldte, figyelemmel arra, hogy a feljelentés alapján olyan bűncselekmény látszik megállapíthatónak, amely miatt a vádat az ügyész képviseli.

4.3.3. Szabálysértési eljárások

A 2018-ban bírakkal szemben 6 szabálysértési eljárás indult, 5 esetben a bírák lemondtak mentelmi jogukról, egy esetben a bíró mentelmi joga felfüggesztésre került:

- 2 ítélőtáblai, 1 közigazgatási és munkaügyi és 1 járásbíróval szemben közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt indult szabálysértési eljárás, a szabálysértési hatóság 3 eljárásban *pénzbírsággal* sújtotta, 1 eljárásban *figyelmeztetésben* részesítette a bírót,
- 1 járásbíróval szemben sebességkorlátozás túllépése miatt indult szabálysértési eljárás, a szabálysértési hatóság *helyszíni bírsággal* sújtotta a bírót;
- 1 járásbíróval szemben az elsőbbség és az előzés szabályainak megsértése miatt – mentelmi jogának felfüggesztését követően – indult szabálysértési eljárás, mely még folyamatban van.

A 2018. december 31-ei tényleges bírói létszámhoz viszonyítva (2933 fő) láthatjuk, hogy a bírák ellen kezdeményezett fegyelmi- és büntetőeljárások száma az előző évekhez hasonlóan nem számottevő.

4.4. A bírakkal szemben 2018. évet megelőzően kezdeményezett és 2018. évben folyamatban volt büntető- és szabálysértési eljárások

4.4.1. Büntetőeljárások

A 2018. évet megelőzően indult és 2018-ban folyamatban volt büntetőeljárások közül 11 fejeződött be 2018-ban, további egy 2019. januárjában.

A büntetőeljárások az alábbiak szerint kerültek befejezésre:

- *1 esetben* – a magánvádlók vádelejtésére tekintettel a büntetőeljárás *megszüntetésre került* (könnyű testi sértés vétsége miatt indult a büntetőeljárás; a cselekmény elkövetésének ideje: 2015.),
- *1 esetben* – a büntetőeljárás a közvetítői eljárást követően, tevékeny megbánásra tekintettel *megszüntetésre került* (közúti baleset gondatlan okozása miatt indult a büntetőeljárás; a cselekmény elkövetésének ideje: 2017.),
- *8 esetben* – a büntetőeljárás egyéb okból került megszüntetésre (1 esetben kegyeletsértés vétsége, 1 esetben becsületsértés vétsége, 5 esetben rágalmazás vétsége, 1 esetben hivatali visszaélés büntette miatt, magánvádló feljelentése alapján indult a büntetőeljárás; a cselekmény elkövetésének ideje: 2017.),
- *1 esetben* – a büntetőeljárás *megszüntetésre került*, azzal, hogy a bíróság az iratokat az ügyészség részére megküldte, figyelemmel arra, hogy a feljelentés alapján olyan bűncselekmény látszik megállapíthatónak, amely miatt a vádat az ügyész képviseli (egyéb hivatali vétség miatt tett feljelentése alapján indult az eljárás; a cselekmény elkövetésének ideje: 2017.),
- *1 esetben* – a bíróság pénzbüntetést szabott ki és a közúti járművezetéstől eltiltotta a bírót (ittas állapotban elkövetett járművezetés vétsége miatt indult a büntetőeljárás; a cselekmény elkövetésének ideje: 2016.).

A 2018. évet megelőzően indult eljárások közül jelenleg négy – 2 közokirat hamisítás büntette, 1 hivatalos személy által elkövetett közokirat hamisítás büntette, 1 maradandó fogyatékoságot eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt indult – büntetőeljárás (a cselekmények elkövetésének ideje: 2017., a bírák mentelmi joga 3 esetben 2018-ban, egy esetben 2017-ben, illetve a cselekmény átminősítésére tekintettel 2018-ban is felfüggesztésre került) van folyamatban.

4.4.2. Szabálysértési eljárások

A 2018. évet megelőzően indult szabálysértési eljárások közül 3 fejeződött be 2018-ban.

A szabálysértési eljárások az alábbiak szerint kerültek befejezésre:

- *1 esetben* – a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértés elkövetése miatt folyamatban volt szabálysértési eljárásban a szabálysértési hatóság *figyelmeztetésben* részesítette a bírót (a cselekmény elkövetésének ideje: 2017.),
- *1 esetben* – tulajdon elleni szabálysértés miatt folyamatban volt szabálysértési eljárást bizonyítottság hiánya miatt *megszüntette* a hatóság (a cselekmény elkövetésének ideje: 2017.),
- *1 esetben* – a közúti közlekedés rendjének megzavarása miatt folyamatban volt szabálysértési eljárásban *pénzbírsággal* sújtotta a szabálysértési hatóság a bírót (a cselekmény elkövetésének ideje: 2016.).

5. Az igazságügyi alkalmazottak fegyelmi felelősségre vonására vonatkozó szabályozás, a fegyelmi vétség fogalma

Az igazságügyi alkalmazottak fegyelmi felelősségét az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény (a továbbiakban: lasz.) 55–76. §-ai szabályozzák.

Az igazságügyi alkalmazott akkor követ el fegyelmi vétséget, ha a szolgálati viszonyából eredő kötelezettségeit vétkesen megszegi (lasz. 55. §).

Az lasz. 56. § (1) bekezdése alapján a fegyelmi eljárást fegyelmi vétség elkövetésének alapos gyanúja esetén a munkáltató indokolt határozattal rendeli el.

A fegyelmi vétség elkövetésének alapos gyanúja fennáll, ha az igazságügyi alkalmazottal szemben büntetőeljárás – ide nem értve a magánvádas vagy pótmagánvádló indítványa alapján indult eljárást – indult (lasz. 56. § (2) bekezdés).

Az lasz. 61. § (2) bekezdése értelmében a munkáltató közvetlenül a fegyelmi tanács elé utalja az ügyet, ha a kötelezettségszegés csekély tárgyi súlyú és egyszerű ténybeli megítélésű, valamint a fegyelmi eljárás alá vont a fegyelemsértést elismerte.

Ellenkező esetben vizsgálatot kell tartani, melyet a munkáltató által megjelölt határidőn belül a kijelölt vizsgálóbiztos folytat le. (lasz. 61. § (1) bekezdés).

Az lasz. 56. § (3) bekezdése értelmében a munkáltató – fegyelmi eljárás elrendelése nélkül – írásbeli figyelmeztetésben részesítheti az igazságügyi alkalmazottat, ha a vétkesség enyhébb fokú és a kötelezettségszegés nem, vagy csak csekély mértékben járt hátrányos következménnyel. Figyelmeztetés esetén az igazságügyi alkalmazott a munkáltatótól 15 napon belül kérheti a fegyelmi eljárás elrendelését, ami nem tagadható meg

6. Az igazságügyi alkalmazottakkal szemben 2018. évben alkalmazott írásbeli figyelmeztetések, a velük szemben 2018-ban elrendelt és 2018. évben folyamatban volt fegyelmi eljárások

6.1. A 2018. év összesített adatai

2018. évben 22 igazságügyi alkalmazott részesült írásbeli figyelmeztetésben:

- 1 bírósági titkár,
- 12 tisztviselő,
- 7 írnok és
- 2 fizikai dolgozó.

2018. évben 11 igazságügyi alkalmazottal szemben rendelt el fegyelmi eljárást a munkáltató:

- 2 bírósági titkárral,
- 4 tisztviselővel,
- 3 írnokkal és
- 2 fizikai alkalmazottal szemben.

Megállapítható, hogy 2018. évben az igazságügyi alkalmazottakkal szemben alkalmazott írásbeli figyelmeztetések száma a 2017. évi 31-ről 22-re, a velük szemben elrendelt fegyelmi eljárások száma 17-ről 11-re csökkent.

Az igazságügyi alkalmazottak 2018. december 31-ei tényleges létszámához (8798 fő) viszonyítva láthatjuk, hogy a velük szemben alkalmazott írásbeli figyelmeztetések (0,25%) és ellenük elrendelt fegyelmi eljárások (0,12%) száma mindössze a tényleges alkalmazotti létszám 0,37%-át érintik.

6.2. Az igazságügyi alkalmazottak fegyelmi helyzetének ítélkezési szint és területi elhelyezkedés szerinti jellemzői

A Kúria és az ítélőtáblák:

2018. évben igazságügyi alkalmazottal szemben fegyelmi eljárás lefolytatására 1 esetben a Fővárosi Ítélőtáblán, 1 esetben a Kúrián került sor.

A Kúria elnöke nem alkalmazott írásbeli figyelmeztetést, a Debreceni, a Győri, a Szegedi és a Pécsi Ítélőtábla elnöke nem alkalmazott írásbeli figyelmeztetést és nem rendelt el fegyelmi eljárást igazságügyi alkalmazottakkal szemben.

A törvényszékek:

Az igazságügyi alkalmazottakkal szemben

- 6 törvényszéken (Fővárosi, Debreceni, Gyulai, Szegedi, Szekszárdi, Veszprémi Törvényszék) írásbeli figyelmeztetés alkalmazására és fegyelmi eljárás elrendelésére is sor került,
- 8 törvényszéken (Balassagyarmati, Budapest Környéki, Egri, Kecskeméti, Miskolci, Nyíregyházi, Szolnoki, Szombathelyi Törvényszék) kizárólag írásbeli figyelmeztetés alkalmazására került sor,
- 6 törvényszéken (Győri, Kaposvári, Pécsi, Székesfehérvári, Tatabányai, Zalaegerszegi Törvényszék) sem írásbeli figyelmeztetés alkalmazására, sem fegyelmi eljárás elrendelésére nem került sor.

Igazságügyi alkalmazottakkal szemben 14 Törvényszéken összesen 22 esetben alkalmazott a munkáltatói jogkört gyakorló elnök *írásbeli figyelmeztetést* az alábbiak szerint:

- 3-3 esetben a Debreceni, a Kecskeméti és a Szegedi Törvényszéken,
- 2-2 esetben a Fővárosi és a Nyíregyházi Törvényszéken,
- 1-1 esetben a Balassagyarmati, a Budapest Környéki, az Egri, a Gyulai, a Miskolci, a Szekszárdi, a Szolnoki, a Szombathelyi és a Veszprémi Törvényszéken került sor írásbeli figyelmeztetés alkalmazására.

A tavalyi évben 8 munkáltatói jogkört gyakorló elnök összesen 11 esetben rendelt el *fegyelmi eljárást* igazságügyi alkalmazottakkal szemben.

Az igazságügyi alkalmazottal szemben 2018. évben elrendelt 11 fegyelmi eljárásból

- 3 eljárás a Fővárosi Törvényszéken,
- 2 eljárás a Veszprémi Törvényszéken,
- 1-1 eljárás a Kúrián, a Fővárosi Ítéltáblán, a Gyulai, a Szegedi, a Debreceni és a Szekszárdi Törvényszéken indult.

Megállapítható, hogy a tavalyi évben a legtöbb fegyelmi eljárás elrendelésére a Fővárosi Törvényszéken, a legtöbb írásbeli figyelmeztetés alkalmazására a Debreceni, a Kecskeméti és a Szegedi Törvényszéken került sor.

A Debreceni Törvényszéken alkalmazott írásbeli figyelmeztetések (3) számát a törvényszék 2018. december 31-i tényleges igazságügyi alkalmazotti létszámához (423 fő) viszonyítva megállapítható, hogy annak aránya (0,7%) közel háromszorosa az országos arálynak (0,25%).

A Kecskeméti Törvényszéken alkalmazott írásbeli figyelmeztetések (3) számát a törvényszék 2018. december 31-i tényleges igazságügyi alkalmazotti létszámához (405 fő) viszonyítva megállapítható, hogy annak aránya (0,74%) háromszorosa az országos arálynak (0,25%).

A Szegedi Törvényszéken alkalmazott írásbeli figyelmeztetések (3) számát a törvényszék 2018. december 31-i tényleges igazságügyi alkalmazotti létszámához (364 fő) viszonyítva megállapítható, hogy annak aránya (0,8%) több, mint háromszorosa az országos arálynak (0,25%).

A Fővárosi Törvényszéken az igazságügyi alkalmazottakkal szemben elrendelt fegyelmi eljárások (3) számát a törvényszék 2018. december 31-i tényleges igazságügyi alkalmazotti létszámához (2097 fő) viszonyítva megállapítható, hogy annak aránya (0,14%) 0,02%-kal magasabb az országos arálynál (0,12%).

6.3. Az igazságügyi alkalmazottakkal szemben 2018. évben elrendelt fegyelmi eljárásokban született határozatok

A fegyelmi tanács

- 1 esetben megrovás,
- 1 esetben az előmeneteli rendszerben történő várakozási idő meghosszabbítása végrehajtásában 1 év próbaidőre felfüggesztve
- 3 esetben az előmeneteli rendszerben egy fizetési fokozattal való visszavetés – melyek közül 1 esetben a végrehajtást 1 év próbaidőre felfüggesztette – fegyelmi büntetést szabott ki,
- 1 esetben az eljárás megszüntetése mellett figyelmeztetést alkalmazott,
- 2 esetben megszüntette – melyek közül 1 esetben a munkaviszony megszűnésére figyelemmel, a fegyelmi vétség elkövetésének megállapítása mellett, 1 esetben a fegyelmi vétség bizonyítottságának hiányára tekintettel került sor a megszüntetésre,
- 3 esetben a büntetőeljárás jogerős befejezéséig felfüggesztette az eljárást.

6.4. Az igazságügyi alkalmazottakkal szemben 2018. évet megelőzően elrendelt és 2018. évben folyamatban volt fegyelmi eljárásokban született határozatok

A 2018. évet megelőzően elrendelt fegyelmi eljárások közül 2018-ban 4 eljárás fejeződött be melyek közül 1 esetben a fegyelmi tanács a fegyelmi eljárás megszüntetése mellett figyelmeztetést alkalmazott, 1 esetben megrovás fegyelmi büntetést szabott ki, 2 esetben a munkáltatói jogkör gyakorlója a fegyelmi eljárást – az igazságügyi alkalmazott vád alóli felmentésére, illetőleg az igazságügyi alkalmazottal szemben indult nyomozás megszüntetésére figyelemmel – megszüntette.